

WYWIAD

Rok 36 | CURITIBA, 7 CZERWCA JUNHO | Nr. 23 | 1961

WYWIAD PRASOWY PREZYDENTA QUADROS

W ciągu kilkunastego tygodnia — Prezydent J. Quadros udzielił po raz drugi wywiadu prasowemu i zagranicznemu. Tym razem prezydent wykazał doskonałe opanowanie i spokój. Ogólnie biorąc — szczegóły wywiadu prezydenta Jania wyraził bardzo dobre wrażenie w prasie krajowej, o wiele lepsze od pierwszego wywiadu. Janio wykazał więcej umiaru i roztropność w najdelikatniejszych kwestiach zagranicznej polityki. M. in. poruszył sprawę na temat wizyty prezydenta w Rosji, mówiąc, że kwestię wizyty należy rozpatrywać spokojnie i bez pośpiechu, biorąc pod uwagę "za" i "przeciw" tym stosunkom. W tym punkcie Pan Prezydent zda-

ł się brać pod uwagę opinie większości narodu, która niechętnie patrzy na nawładzanie stosunków dyplomatycznych z Rosją, zdając sobie sprawę, że na tym nawiązaniu skorzysta tylko Rosja, która placówki swe zamienia na siedlisko propagandy komunistycznej. Innym ciekawym punktem wywiadu Prezydenta było wyjaśnienie, że istnieją na świecie państwa, których rządy mogą się nam nie podobać, ale że istnieją, trzeba z nimi jakoś żyć. W tym wypadku Blok Zachodni i Wschodni, bez względu na swą ideologię lub system rządów, powinni "wykreślić granice", wśród których różne państwa mogą swobodnie żyć i działać. Z nacis-

kłem podkreślił także Pan Prezydent, że Brazylia szanuje swe kompromisy tak na terenie Ameryki jak i Europy, chociaż na osobieście ma do tych spraw podejście, które może się nie podobać temu czy owemu obywatelowi. Ostatnim punktem wywiadu głowy państwa był atak na prasę zagraniczną. Liczni korespondenci zagraniczni wypisują "niestworzone rzeczy" o Brazylii, wywołując irytację i oburzenie ze strony władz. W tym wypadku jednak, nie gazety zagraniczne są winne, lecz ich korespondenci nieznający — dokładnie różnych problemów brazylijskich.

UBIEGŁY TYDZIEŃ W POLITYCE ŚWIATOWEJ

NAJWAŻNIEJSZYM WYDARZENIEM: S POTKANIE KENNEDY - CHRUSZCZOW

Ponad 9 godzin trwała rozmowa między Kennedy i Chruszczowem w stolicy Australii — Wiedniu. O wyniku tej rozmowy pras europejska w tygodnikach, co świadczyło,

gen. Rafaela Leonidasa Trujillo, przygotowany przez spiskowców od 3 miesięcy, został dokonany dnia 31 maja b. r. Zamachowcami kierował gen. Juan Tomás Diaz, którego rezydencja znajdowała się blisko pałacu Trujillo, co pozwalało mu śledzić każdy krok dyktatora. Dotychczasowe dochodzenia wykazują, że spisek ten miał podżoże zemsty osobistej. Dyktator Trujillo kierował republiką Dominikańską od 30 lat. Następcą jego został najstarszy syn Rafael Trujillo Junior, liczący 38 lat i znany ze swej arogancji do Stanów Zjednoczonych.

gierskich — Eichmann zdołał wymordować w Oświęcimiu 450 tys. Pozostali 200 tys. uniknęło tragicznego losu, ponieważ wojska sowieckie zbliżyły się do Budapesztu z

Prezydent KENNEDY

Paryz przyjmował prezydenta Kennedy z nadzwyczajnymi honorami, gdy z małżonką przejeżdżał ulicami stolicy Francji, przepelnionych niezliczonymi tłumami jej mieszkańców. — Wszystkie podziwiali młodą i sympatyczną parę dostojnych gości, którzy w rzeczywistości wyglądali nieporównanie lepiej, aniżeli na fotografiach. Kennedy był gościem parlamentu Francji, prefektury Paryża oraz najwyższych władz Paktu Atlantycznego. W swych przemówieniach — prezydent USA podkreślił z naciskiem, że Ameryka będzie bronić Berlina Zachodniego i całości granic państw Zachodu. Zaznaczył również, że cały Zachód powinien pomóc Ameryce w niestaniu pomocy dla państw ekonomicznie niedorozwiniętych.

"Premier" CHRUSZCZOW

wielką szybkością. Wstrząsającym obrazem był przymusowy marsz 50 tys. Żydów, którzy w zimie, w głodzie i w łachmanach przemaszowali 200 km. oddzielających Węgry od Austrii. Koszmarny ten marsz spowodował śmierć 10 tys. więźniów.

W Algierze nieznaną sprawcy zamordowali generalnego komisarza Francji, Rogera Gavoury, który kierował inwestycjami przeciw głównym przywódcom nieudanego "puczu" (rewolucji) w Algierze. Przypuszcza się, że mord ten był zemstą ze strony byłych podkomendnych generałów de Challem i Zelle, których francuski trybunał wojskowy zasądził na 15 miesięcy więzienia za kierowanie ruchem rewolucyjnym w Algierze, uważanym przez de Gaulle za zdradę stanu.

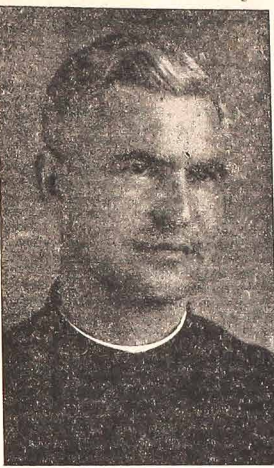
Unia Południowo-Afrykańska ogłosiła się niezależną republiką 31-maja, zrzucając więzy kulturalne i ekonomiczne z Anglią, w których pozostawała od 1910 r. Jak sobie przypominamy, — Unia zerwała stosunki z Anglią, kierując się polityką Unia Afrykańska, z powodu strachu przed walką na tle segregacji ras, jakie miały miejsce w początkach b. roku. Walki te nie ustały. Rozdział ras będzie nadal uciążliwym elementem, niepożądanym w nowej republice. Chwilą ogłoszenia niepodległości republiki, obywatele Unia Afrykańska, uważani za jej Unii będą uważani za cudzoziemców tak w Anglii, jak i w państwach należących do "wspólnoty" angielskiej.

Prasa europejska podkreśliła, że Kennedy okazał się stanowczym i zdecydowanym w tym jak żaden inny prezydent USA. Wykazał on równowagę i doskonałą orientację w trudnej sztuce dyplomacji oraz w problemach międzynarodowych. — Dobrze się stało, że rozmowa ich musiała być stanowcza, "prosto z mostu".

Prasa europejska podkreśliła, że Kennedy okazał się stanowczym i zdecydowanym w tym jak żaden inny prezydent USA. Wykazał on równowagę i doskonałą orientację w trudnej sztuce dyplomacji oraz w problemach międzynarodowych. — Dobrze się stało, że rozmowa ich musiała być stanowcza, "prosto z mostu".

25-LECIE KAPLAŃSTWA Ks. Feliksa Stefanowicza C.M.

Na polskiej ziemi, w rodzinnej Włosce, w otoczeniu Kochającej rodziny, obchodził bóg srebrne boże kapłańskie Ks. Feliks Stefanowicz, kapłan ze Zgromadzenia Księży Misjonarzy. Światło dzienne ujrzał koło Sokółki na Podlasiu, pierwej parafii misjonarskiej w Polsce w XVII wieku. Swe sielskie dzieciństwo spędził, jak św. Wincenty a Paulo.

Jako młody chłopczek, o jasnym wejrzeniu, idąc za głosem powołania wstąpił do Małego Seminarium Księży Misjonarzy na Górze Zbawiciela — w uroczym Wilnie. Nowicjat i wyższe studia odbył w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie, gdzie 6 czerwca 1936 r. otrzymał święcenia kapłańskie.

Wielki Przełożony widząc w młodym levicie zapala misyjny i widać jego apostołskie wysiłki Go razem z innymi tawryzami na pracę, na ugor misyjny w Chinach Południowych. Tam w Wenchow w ciągu 10 lat zasłynął dobrocią i poświęceniem. Wiele i mali, bogaci i ubodzy, chrześcijanie i poganie garnęli się do sympatycznego misjonarza europejskiego, którego dla szlachetności serca pokochał jak brata.

W wolnych chwilach chwycił Ks. Stefanowicz za pióro i wysłał już do "Ludu", już to Polski, już to do Ameryki Północnej na gorąco pisane, pełne treści i weryjny opis pracy misyjnej, rozświatlając imię polskich misjonarzy po świecie. A kiedy wybita godzina oddania misji Wenchow, kierował tuż temu, młody pełen sił i do-

świadczenia misjonarz zgłosił się na pracę do Brazylii w 1947 roku. I tu także zapiełała się chlubna karta jego pracy kapłańskiej. Gdziekolwiek pracował, pozostawił po sobie skarby wspomnień.

Najwięcej zapisał się w rozległej parafii Mafra, w stanie Santa Catarina. Blisko 10 lat pastorał, a swoim taktem, dobrocią i poświęceniem podbił serca wszystkich nawet protestantów.

Ostatnie dwa lata spędził w Kurytybie, w Domu Centralnym XX. Misjonarz, budując wszystkich swoją obywatelskością i z roztropnością kierując administracją "Ludu".

I oto dziś z okazji srebrnych godów kapłańskich płyną z dalekiej Brazylii liczne a serdeczne życzenia dla Przew. Ks. Feliksa Stefanowicza, a wśród nich i od Redakcji i Administracji "Ludu": Ad multos annos!

WIADOMOŚCI Z BRAZYLII

★ BRAZYLIJSKA MISJA HANDLOWA, bawiąca z wizytą w kilku republikach Afryki Zachodniej, powróciła już do kraju. Szefem tej misji był nadzwyczajny ambasador — Coelho de Souza. ★ NOWA STOLICA BRASILIA postada zaledwie 1 000 rolników zajmujących się uprawą warzyw. W ciągu 4 najbliższych lat liczba ich zwiększy się do 12 tys. ★ W WARSZAWIE PODPISANO WSPÓLNA DEKLARACJĘ przez delegację parlamentarzystów Brazylii i Polski, w której podkreśla się poszanowanie prawa każdego narodu do samostanowienia o formie rządu oraz zachowanie nienaruszalności granic. ★ 57 SYNDYKATÓW ROBOTNICZYCH w stanie São Paulo zerwało całkowicie z Radą Syndykalną całego stanu paulistańskiego, z względu na jej wyraźną orientację komunistyczną. — Dalsze 53 Syndykaty mają zrobić to samo.

★ KONSTYTUCJI różnych państw Ameryki Łacińskiej odbędzie się w Wenezueli, w którym weźmie udział sławny historyk brazylijski współczesnej doby, Pedro Calmon, obecnny rektor Uniwersytetu w Rio. ★ 30 TYS. OSÓB WZIEŁO UDZIAŁ w procesji Bożego Ciała w stolicy São Paulo. Również i w Kurytybie odbyła się procesja milicyjnych tułaczy wniemych i duchowieńskich. ★ W WYBORACH NA WAKUJĄCE KRZESŁO SENATORA w stanie Goiás wygrał był prezydent Juscelino Kubitschek, mając nad licznymi walk na tle segregacji ras, jakie miały miejsce w początkach b. roku. Rozdział ras będzie nadal uciążliwym elementem, niepożądanym w nowej republice. Chwilą ogłoszenia niepodległości republiki, obywatele Unia Afrykańska, uważani za jej Unii będą uważani za cudzoziemców tak w Anglii, jak i w państwach należących do "wspólnoty" angielskiej.

★ WARSZAWIE PODPISANO WSPÓLNA DEKLARACJĘ przez delegację parlamentarzystów Brazylii i Polski, w której podkreśla się poszanowanie prawa każdego narodu do samostanowienia o formie rządu oraz zachowanie nienaruszalności granic. ★ 57 SYNDYKATÓW ROBOTNICZYCH w stanie São Paulo zerwało całkowicie z Radą Syndykalną całego stanu paulistańskiego, z względu na jej wyraźną orientację komunistyczną. — Dalsze 53 Syndykaty mają zrobić to samo.

★ WARSZAWIE PODPISANO WSPÓLNA DEKLARACJĘ przez delegację parlamentarzystów Brazylii i Polski, w której podkreśla się poszanowanie prawa każdego narodu do samostanowienia o formie rządu oraz zachowanie nienaruszalności granic. ★ 57 SYNDYKATÓW ROBOTNICZYCH w stanie São Paulo zerwało całkowicie z Radą Syndykalną całego stanu paulistańskiego, z względu na jej wyraźną orientację komunistyczną. — Dalsze 53 Syndykaty mają zrobić to samo.

Migawki Ze Świata

● DELIKATNA KWESTIA Istnieje między Ameryką i Francją na tle Paktu Atlantycznego. Stany Zjednoczone dostarczają sztabowi niemieckiemu wszelkich informacji natury wojskowej, a nie chcą ich wyjawiać Francji, swemu dawnemu sprzymierzeńcowi.

● NASSER CHCE WCIĄGAĆ do Zjednoczonej Republiki Arabskiej Arabię Saudycką. To też popiera brata obecnego króla Sauda - Faisala, by ten ostatni objął tron.

● MALŻENSTWO KRÓLA JORDANII, Husseina z "prostą" Angielką Toni Gardiner, wywołało wielkie niezadowolenie wśród szelków beduińskich, którzy spodziewali się, że ich monarcha wybierze za żonę jedną z ich córek.

● POD OBRONĄ WOJSKA I TAJNEJ POLICJI działają w różnych stanach USA 2 przelotne grupy. Jedna zwalczając segregację ras, druga propagując ją. Często dochodzi do starć z ludnością i władzami.

● ZGINELI W WYPADKU SAMOCHODOWYM dwaj synowie francuskiego ministra Oświaty — André Malraux, Pierre i Vincent, liczący 20 i 17 lat życia.

● ARTYSTKA CHIŃSKA wstąpiła do klasztoru w Brukseli (Belgia). Jest nią Monika Lu Ho Peh, bardzo znana malarka. Jej obrazki wystawione w Rzymie otrzymały 1-szą nagrodę.

● ZMARŁ PRZEDOSTATNI MISJONARZ KATOLICKI w Chinach — O. Anatolia Ghestin, francuski jezuita, liczący 89 lat. Ostatnim zaś jest O. Walsh, skazany na 20 lat więzienia przez chińskie władze komunistyczne.

● SPECJALNY ZNACZEK POCTOWY w setno rocznicę dziennika watykańskiego "Osservatore Romano" ukazuje się wkrótce na pocztce Watykanu. Rocznica ta przypada 23 czerwca b. r.

● TRZY OSOBY GINIE codziennie na drogach Japonii, która pod względem wypadków drogowych zajmuje pierwsze miejsce w świecie.

● NUNCJUSZ PAPIESCY będą nadal dziekanami korpusów dyplomatycznych w stolicach świata. Tak ustalono na t. zw. Kongresie Wiedeńskim w obecności przedstawicieli 73 państw.

● ŚMIERTELNE SZCZĄTKI — sławnego marszałka Francji, Lyautey, przewieziono do kraju na pokładzie krążownika "Colbert".

● UKRAINA PRZESTAŁA BYĆ SPICHRZEM nie tylko Europy, ale i samej Rosji, gdyż nie wypełniła przewidzianych dostaw zboża, mleka, jaj i buraków już od 1960 roku.

● PASTERZ WYEMIGROWAŁ ZE STADEM 400 OWIEC do Berlina Zachodniego. Dokonał on tego wycieczki pasąc od dużego czasu swe owce w pobliżu pasa granicznego.

● PONAD 500 TYS. DZIECI UŁOŃNYCH przyrządzono do życia w ciągu ub. roku we Francji, dzięki specjalnej gimnastyce kierowanej przez lekarzy i specjalistów.

● M I E D Z Y A MERYKAŃSKA KONFERENCJA EKONOMICZNA odbędzie się 15 czerwca w Montevideo, kierowaną Najwyższą Radą Unii Pan-amerykańskiej — OEA.

● PREZYDENT KONGA, KASAWUBU, był entuzjastycznie przyjmowany i przez ludność w Leopoldville, po dokonaniu zjednoczenia prowincji Kongo w federację kilku państw, pod przewodnictwem rządu centralnego.

● ANTYLE BRYTYJSKIE otrzymały niedługo swą niepodległość stosownie do oświadczenia angielskiego o ministra Kolonii, McLeod.

● PREMIER IZRAELA, BEN GURION, baniał z wizytą oficjalną w Stanach Zjednoczonych, gdzie spotkał się m. in. z ambasadorami amerykańskim w ONZ — Stevensonem i urugwajskim — H. Fabregat.

Z ŻYCIA POLONII BRAZYLIIJSKIEJ

Dwa centra - dwa kontrasty

Ponta Grossa, prawie centrum Parany, ostatnio w rytmie...

nic, które jedynie i wyłącznie należą do Kościoła i Ojca Świętego...

Dzięki stalemu napływowi ludności i to odwieczne stępy, jakim jest otoczona, maleją...

Moimlo wszystko i wbrew wszystkiemu Tow. "Renasencja"...

Wraz z rozrostem miasta, rozrost się Towarzystwo, a zwłaszcza jego siedziba, która wzniesiła...

Bravo Ponta Grossa. Bravo dzielna rzeka kochanych pracowników!

Tow. "Renasencja" zajęło stanowisko czołowe wśród innych organizacji polskich w Paranie...

Zycze dalszego rozwoju Tow. "Renasencja" dla dobra Brazylizli, dla dobra Polski i na korzyść...

Jeden z obecnych

LAURO GOLEMBA, syn Feliksa i Marii Golembów, były uczeń Seminarium św. Wincentego...

Zawiadomienie

Tow. Im. J. Piłsudskiego urzędują zabawę taneczną dnia 10.6.1961 t.j. w sobotę o godz. 9.00 wieczór...

Proprietário: DR. ANTONIO FIRAKOWSKI. Diretor: PE. DOMINGOS WIŚNIEWSKI, CM. Redator: PE. JOSÉ ZAJAC, C.M.

Redação do "LUD" Caixa Postal 155 CURITIBA - PARANÁ

PRENUMERATA ROCZNA - w Brazylii i w innych krajach amerykańskich...

"LUD" WYSYLANA POCZTĄ LOTNICZĄ MOŻNA NABYC: SAO PAULO w kiosku gazetowym...

Problem Ziem Zachodnich

ODPOWIEDZ PANU WÓJCIKOWI

Nakładem Claassen Verlag w Hamburgu ukazała się ciekawa książka pisarza niemieckiego...

Ostatni numer "Ludu", podał komentarz w związku z naszą audycją radiową: "Co myślimy...

Jak pamiętają, Sz. radiou słuchacze, podaliśmy notatkę, pomiędzy wieloma wiadomościami...

P. Wójcik, w swoim głębokim i rzeczowym artykule, zarzuca nam, że takie postawienie sprawy...

Wszystcy dobrze zdajemy sobie sprawę, że krzyżackiego grodu nikt nie ugłaszczę, że polityka i drogi, choć ukryte...

Nikt nam nie może kwestionować prawa narodu polskiego

WOLNA TRYBUNA

"Majątek bez Gospodarza"

W numerze 21 "LUDU", z dnia 24 maja ukazał się artykuł Pana Juliusza Lago...

Bardziej ładnie i rzeczowo brzmi tytuł artykułu: Ale daleko w wypowiedzeniu swego zdania...

Do czujności, wobec wszystkich, co w dzisiejszych Niemczech, nawiązuje się bezpośrednio...

Niemcy "pokojowe, reformowane, upokorzone" a poparte siłą NATO, w chwili i w trakcie budowy największej siły militarnej...

Ja się panu przyznaję, że nie sprawiał mi to przyjemności, i nie dla zabawki pobudziłem...

Ja jednak grupka ludzi nie mających nic z tym wspólnego, swymi zawodowymi krętactwami...

Dziś na czele naszego 15-20 milionowego państwa stoi nieodpowiedni człowiek; głosami...

I wstąpił do Towarzystwa dawno, co jest Polakami, wiem, wiem tylko, że nie ma...

Naajmniejszej i najgłupszej jest to, że ktoś się podzielił starymi działkami...

Ale my pragniemy tym samym rodakom też kurytba zrobić, i pozwolić a nawet...

Oni są nasi, to są nasi rodacy i bracia. My nie chcemy aby nam ich odgadnąć, żyć i obywateli...

Pan Juliusz też został powołany do formowania o sprawach, o których się toczy walka...

Następnie - gmach ten tał zabudowany nie dla strażnicy...

W swoim czasie, przynajmniej zechciał się i postawił w roli siliwy...

Ks. Jan Piłot - P. Alegre

Spiker "Godziny Polskiej"

POLSKA GRUPA FOLKLORU - NA EKRANIE TELEWIZJI - KANAŁ 6

W niedzielę 21-5-61, przewyżaliśmy biogie momenty z chwilą...

Uważam, że z takim wstępem, bogactwem pieśni, tańca i kolorów...

Cześć kierownikowi za piękna pracę! R. Wachowicz

Marta Wiśniewski

Zmarła dnia 24-go maja br. s.p. Marta Wiśniewska, żona Agenta "LUDU" w Canoinhas...

S.p. Zmarła liczyła 57 lat życia. Pozostawiła w żalu pięcioro dzieci...

Pogrzeb odbył się dnia 25-go, we środę, o godz. 9-ej. Zwiadoz zostały zaniesione do kościoła parafialnego...

Redakcja "LUDU" składa Szanownemu Panu Agentowi serdeczne słowa współczucia.

Komitet Budowy Placu Polskiego

Odbywa swe zebrania we wtorki po 15-tym każdego miesiąca.

Wszyscy kupują w CASAS PERNAMBUCANAS a to dlatego, że sprzedają zawsze materiały bawełniane...

Casa de Saúde S. FRANCISCO

Rua São Francisco, 147 - CURITIBA - Telefon: 4-5440

Biblioteka Twa. T. Kościuszki

Przy ulicy EBANO FERREIRA, 502, w KURYTIBIE czynna jest każdej soboty od godz. 17-00 do 19-00...

Towarzystwo Tad. Kościuski przyjmuje nowych członków

Po informację zgłaszać się do Towarzystwa

OFIARY

Udewa Pana Stefana Czaplńskiego, umieszczona w "LUDZIE" z dnia 20-go kwietnia br., na stronie 1-jej...

NA FUNDUSZ "LUDU" Pan Dr. Jan Grabalski z Kurytuby...

NA SEMINARIUM ŚW. WINCENTEGO Pan Jan Burakowski z Murici...

NA LINOTYP Pan Jan Dzikowski z Araucarii...

Wszystkim Szlachetnym ofiarodawcom będziemy miło przypominać...

KACIKI ROLNICZY

UODPORNIE NIE I HARTOWANIE PISKŁAT

Co roku każda gospodyni chwyci pisklęta, ale nie każda z nich zadaje sobie sprawę, że dla własnego dobra trzeba ze stadka usuwać sutki, które nie rokują dobrego wychowu. W tym celu przy każdym karmieniu należy oddzielać pisklęta z posmakim zalepionym kałem, skulone, chowające się po kąciach lub z rozdziobanym kłębkiem czy łapkami. Jeżeli tego nie zrobimy natychmiast po zauważeniu, chore pisklęta mogą zakazić całe stadko i spowodować poważne straty.

Barczo ważne jest uodpornienie i hartowanie piskląt. Dla młodego drobiu o prócz wartościowego pożywienia, niezbędny jest ruch na świeżym powietrzu i słońcu. Dlatego pomieszczenie trzeba nie tylko często wietrzyć, ale w czasie pogody wypuszczać nawet kilkunasto piskląta na swobodę.

Chorobom młodego drobiu napomaga czystość pomieszczenia i sprzętów. Dlatego po 15 minutach karmienia trzeba sprzątać i oczyścić korytka, a następnie zmieścić wodę w podłokach. Przynajmniej 2 razy umieszczać je w miejscu nadświetlonym i osłoniętym od wiatru. Działając młode listki chwastów, wyszukując owady i robaki uzupełniają one otrzymane pokarm składnikami, pobudzającymi ich rozwój.

Jeżeli wiosna jest pochmurna i zimna, konieczne jest dodawanie do wilgotnej mieszanek traw, zaczynając od 1 kropli dla 10 piskląt i codziennie zwiększając dawkę aż do 1 kropli dla 1 pisklęcia.

Raz w tygodniu conajmniej zmywamy sprzęt i podlogę gorącą wodą z sodą. Ważne jest dokładne wytrzeć i szybko wysuszenie podłogi. Nie wolno zapominać o częstym myciu okna, aby w pomieszczeniu było jak najwięcej światła.

Wybieg powinien być zielony. Z chwilą gdy młody drób wydziobie roślinność, trzeba wybrać czysto przekopywać w celu przykrycia odchodów i resztek paszy, w których znajdują się zarazki chorób.

czas gdy zaczyna same szukać jedzenia w korycie matki. Już w pierwszym tygodniu życia prosiąt, można im podstawić w zagrodzie korytko z mieszanek kresdy pastewnej, węgla drzewnego i wysuszonej czerwonej gliny. W takiej mieszanek bardzo chętnie ryją i wybierają potrzebne składniki. N. p. obgryzanie i obliźwanie tyłku ze ścian chlewa świadczy o braku związków mineralnych w organizmie zwierzęcia, a mieszanek ta dostarcza częściowo tych składników. Prosięta dla zaspokojenia pragnienia powinny mieć stałe wodę czystą i często zmienianą.

Ilość mleka u maciory w ciągu 3 pierwszych tygodni po oproszeniu, a w 5 tygodniu zaczyna spadać. Ponieważ prosięta przez jakiś czas żyją z mleka, a i przewód pokarmowy musi przystosowywać się do trawienia paszy innych, niż mleko, dlatego właściwie dokarmianie trzeba rozpocząć najpóźniej w 3 tygodniu.

Pierwszą paszą, do której przyzwyczajamy prosięta,

jest świeże, pełne mleko krowie, które jest chętniej i wężelniej pite, jeśli się trochę osłodzi. W razie wystąpienia biegunki przestaje się dawać mleko, zostawiając tylko mieszanek mineralną i czystą wodę do picia.

Zeby przyzwyczaić prosięta do pobierania pasz stałych dajemy im całe ziarno jęczmienia, które praży się na blaszce tak, by ziarna popękaly i zrobiły się brązowe. Taki jęczmień jest łatwiej strawny i smaczniejszy. Po kilku dniach, gdy prosięta już dobrze jedzą jęczmień, zastępujemy go mieszanek trawą.

Dobrze jest odgradzić w kocu maciory około 3 m. kw. ścianką z desek lub żerdzi i w takiej zagrodzie dokarmiać prosięta. Przejście dla prosiąt w ściankę powinno być zamknięte, aby można je było oddzielić od maciory, jeśli zajdzie tego potrzeba.

Mleka, lub mieszanek zarobionych mlekiem nie można zostawiać prosiętom na długo, ponieważ mleko kwaśnieje bardzo szybko.

Drobne wiadomości gospodarze

● 1 kg. maki z soi zawiera w sobie tyle proteiny, co 68 jaj, 12 lit. mleka, lub dwa kg. mięsa bez kości. Liczby te mówią dobitnie o wielkich zaletach odżywczych soi.

● Riógrandenscy jedzą ryby w minimalnej ilości, przekładając nad wszystko mięso bydłecze. Tym się tłumaczy, że rybołówstwo w tym stanie utrzymuje się w małej skali, mimo ilocznych i wielkich rzek rybnych, sławnej Lagoa dos Patos, Mirim i t. p.

● Tutejsze sliwki (péssegos) udają się doskonale w stanie riógrandenskim. To samo powiedzić można o najdelikatniejszych winogronach europejskich. Jabłka natomiast nie udają się, pomimo licznych prób robionych przez riógrandenski Sekretariat Rolniczy. Natomiast w S. Joaquina (Sta. Catarina) jabłka udają się znakomicie, co wpłynęło na sadzenie jabłoni na wielką skalę.

● Pšenice typu arabskiego ("mourisca") siewie się na szeroką skalę w państwach europejskich, jak Francja, Niemcy, Hiszpania i Japonia. Nie jest to prawdziwa pšenica. Podobna jest raczej do "herwa do bicho". Jej ziarna są mniejsze, a jej kwiat

zawiera dużo nektaru i jest masowo nawiedzany przez pszczoły. Ten rodzaj pszenicy zaczęto siew w Bela Vista, Mun. General Camara - Rio Grande do Sul, głównie celem wyżywienia drobiu i bydła.

● Indyki koloru białego należą do ras holenderskiej i angielskiej (Which Belts-wile). Ta ostatnia rasa jest hodowana na wielką skalę w Ameryce. Tu w Brazylii najlepiej jednak chowają się indyki koloru czarnego lub brązowego, wykazując większą wytrzymałość na gorące i choroby.

● Wielka sieć składów i spichrzów na przechowanie zboża w stanie São Paulo będzie wkrótce wykończona, u-możliwiająca przechowanie - 400 tys. ton ziarna w ciągu roku.

● 10 tys. tonn mięsa bydłeczego wysła Brazylija za granicę, głównie do Europy: dla Włoch, Anglii, Szwajcarii, Francji i t. p.

● Bank Brazylijski udziela kredytu dla rolników w sumie 210 tys. kruczejrów. Dla rolników zaś nie posiadających własnej ziemi udziela Bank pożyczki w sumie 140 tysięcy kruczejrów.

● Miasto Campos (stan rioski) otrzyma nową elektrownię, wybudowaną przez firmę japońską. Elektrownia ta dostarczy 30 tysięcy kilowatów, umożliwiając rozwój drobnego przemysłu.

● Szosa znajdująca się w budowie, pod nazwą BR-29, która połączy nową stolicę z Acre, umożliwi transport kolowy między dorzeczem rzeki Amazonki i dorzeczem rzeki Prata, przez co produkty ze stanów północnych i środkowych Brazylii znajdą łatwy rynek w stanach południowych.

● Większość szoferów używa licznych maskotek, jak: kwiaty, lalki, różne zwierzęta. Nie zawsze są one oznaką pewnego rodzaju zabobonu. Raczej wykazują przywiązanie się człowieka do natury.

KRONIKA SPORTOWA

★ Wyniki ligi połudn. - paraskiej: Coritiba - Guarani 4x1, Operário - Palestra 3x1, Seletto - Bloco 2x2, Atlético - Britania 2x0, Caramuru - Primavera 1x0, Rio Branco - Agua Verde 2x0, Irati - Olimpic 2x1.

★ O mistrzostwo drużynowe świata (eliminacje): - Palmeiras (S. Paulo) - Santos Fé (Kolumbia) 4x1, Penárol (Urugwał) - Olimpia (Paragwał) 2x1, Finałowe spotkanie o mistrzostwo Ameryki Południowej odbył się w czerwcu między Palmeiras i Penárol.

★ Spokniana międzynarodowa: Anglia - Włochy 3x2, Dania - Niemcy Zachodnie 1x1, Węgry - Gales (Anglia) 3x2, Austria - Anglia 3x1, Szwecja - Szwajcaria (eliminacje o mistrzostwo świata 4x0).

★ Brazylijskie drużyny za granicą: Vasco - Sampdoria (Włochy) 2x1. Mecze rozegrane w Hamburgu Bangú (Rok) - Besiktas (Turcja) 6x1 - Turniej międzynarodowy

wy w Nowym Jorku. Gremio (Bóro Alegre) - Stard (Luksemburg) 2x2. Santos wygrał dotąd 1 spotkanie 2 razy zremisował i 1 przegrał. Pelé już wyjechał do Europy i będzie grał w Bazylej - (Szwajcaria). - Real Madrid - Gremio 4x1.

★ Sensacja w spotkaniach ligi riógrandenskiej: 3-krotny mistrz - Gremio (2-ski skład, bo i drużyna znajdującej się w Europie) przegrał z S. José 0x1, vice-mistrz zaś Internacjonal zremisował z Aimór 1x1.

★ Liga argentyńska: Independente - Argentinos Juniors 1x0, Boca - Ferrocarri 4x2, Racing - Chacaritas 7x3, River Plate - San Lorenzo 3x1, Estudantes - Rosário Central 0x0, Glinasia - Lanus 2x0.

★ Międzynarodowe zawody wioślarskie rozegrane w Florianópolis zakończyły się zwycięstwem wioślarzy argentyńskich. Długo uokowały się: S. Catarina, Rio Grande do Sul i reprezentacja rioska.

Dokarmianie prosiąt rozpoczynamy od 3 tygodnia

Prosięta są szczególnie wrażliwe na niedostateczne żywienie, gdyż rosną stosunkowo bardzo szybko. Po urodzeniu prosię waży około 1,5 kg, a po upływie 8 dni podwaja swoją wagę. Natomiast

jągnię na podwojenie swej wagi - potrzebuje najmniej 12 dni, cięle 50 dni, źrebki 60 dni.

Wielu rolników dokarmia prosiąt rozpoczynając od około 4 - 5 tygodniach, wó-

KAJETAN STUART

knownik nie ruszy się krokiem dalej, dopóki fortecy nie zdobędzie i że lada dzień spodziewa się znacznych posiłków. Grammont widocznie zwłoczył i nie spieszył się, bo znów dzień cały i noc wycpocząwszy, nad ranem dopiero zaczął się poruszać. Leniwe to były ruchy, ospałe. Załoga Częstochowy mogła zupełnie swobodnie przypatrywać się, jak spędzeni kmiotkowie pod Starą Częstochową sypani szaniec, jak nieliczna artyleria opieszale rychtaowała armaty, a piechota formowała się w podłużne czworoboki.

Manewry były tak przewlekłe, tak powolne, że nawet spodziewać się niepodobna było, aby były czymś więcej, niż zwykłą demonstracją. Niepodziwianie, około godziny czwartej po południu, w obozie nieprzyjacielskim zagrały bębny, a w ślad za nimi bateria z pod Starą Częstochową dała ognia. Mury klasztorne zadęgotwały w posadach; Stuart skiniął na Wiśniewskiego, porucznik stanął przy działach, sam celował, sam podpałał, armaty odpowiedziały lecz nie doniosły do baterii austriackiej.

Stuart zaklął i bezużytecznych strażłów kazał zaniechać. Grammont tymczasem wybił jak wtychnienia ponure akordy i gradem pekających granatów zasypywał mury klasztorne i pozycję na przedmieściu pod Świętym Jakóbem. Położenie załogi częstochowskiej stało się nieznosnym, brak armat dalekoosłonnych udaremniał wszelką możliwość odwetu i skazywał na dotkliwy a niebezpieczny ogień, ile, że granaty zaczęły już szukać magazynów... Imé pan Czerno z gwardią narodową stanął na dachach budowli, gotów do gaszenia mogaącego wybuchną pożaru, lecz granaty szły tak gęsto, że pozoza zdawała się być nieuniknioną.

Komendant burzył się, nie wiedząc, co począć, a ostro napominając Wiśniewskiego za to, że cofnął dwie haubice z pod kościoła Świętego Jakoba, które tak dzielnie sprawiły się dnia poprzedniego, i tym samym udaremnił obronę.

Wiśniewski się tłumaczył i chciał pod strzałami zataczać działa, komendant, widząc występującą z poza baterii piechotę, oparł się temu. Han radził znów, aby cofnąć strzelców z pozycji pod kościółkiem, a tym samym uchronić ich od pewnej zguby, ale i tu Stuart odmówił przyzwolenia. Kapitana dotknięto odrzucenie, bądź co bądź, przezornego planu.

— Panie komendancie... przecież coś musimy... wygniotą nas bez boju co do nogi!
— No, nie tak łatwo im pójdzie!... Nie
— Granaty idą na magazyn... mają dobre wiadomości!... Nie taki ten Grammont... jak się zdawało!... Za godzinę nas zdziesiątku!
— Widać, żeś, mości kapitanie, teższego ognia nie oglądał!...
— Pewnie, nie zdarzyło mi się nigdy... patrzeć, jak nieprzyjacieli rozbija mury i nikt mu w tym nie przeszkadzał!...
— Mości kapitanie, niema rezonów! Poruczniku Wiśniewski, ośm armat wymierzyc na łąki z lewej strony! Nabijać kartaczami!...
Wiśniewski, z oznakami zdziwienia zabrał się do spełnienia rozkazu. Stuart pilnował sam przewlekania armat, poczem, gdy działa były narychtowane, ozwał się do Hana:
— Waszność obejmiesz komendę!... Ja ruszam na przedmieście!...

WACŁAW GAŚSIOROWSKI

— Łudzisz raczej samego siebie! Usłuchesz wzmówić we mnie, że to, co się ma stać, przyjdzie bez ofiar! Mówisz o poświęceniu, lecz sam nie myślisz o niemi!... Pragniesz uwierzyć, że przyszedł tu, aby cię do zdrady namówić! Dowiedz się, że tak — namawiam cię, namawiam dla twojego dobra!...

— Tak, tak, Beatryczo — tyś szlachetna!... Jam ciebie nie wart! Słaby jestem, wziępiały... ale są rzeczy dla żołnierza straszne... Daj choć przekazać, niech wiem, iż nie pierwszy będę... niech nazwa się, iż za innymi poszedłem, że ja nie rozpoznałem!...

Po tej stanowczej rozmowie komendant uspokoił się... Jakaś rozpacziwa determinacja go ogarnęła. Usunął się zupełnie od spraw dowództwa, zbywał składane mu raporty i czekał — czekał, sam dokładnie nie zdając sobie sprawy, na co. Tak upłynął tydzień. Han czynił wszystkie zarządzenia, porządkował magazyny, podniósł okopy na przedmieściach, pilnował rekonesansów, a że zawsze od komendanta odbierał lakoniczną odpowiedź, aby czynił według swego mniemania, także zaczął się zniechęcać i ręce opuszczać.

Był wieczór cichy, majowy. Ziemia po miesiącach odrętwienia oddychała wszystkimi porami pierwszej zieleni. Kojące zefiry pieściły w jedwabnych uściskach równiny mazowieckiej. Strop niebieski lśnił pienią swej szaty gniaździstej.

Stuart wracał z beżmynięj przechadzki pod murami fortecznymi na wieczór do hrabianki. Był jakoś w lepszym, niż zwykle, usposobieniu. Zapomniał na chwilę i o Bronowackim i o żądaniach Beatryczy, i o całym ciężarze myśli, które teraz prawie nigdy go nie opuszczały. Szedł, nucąc swywołną piosenkę żołnierską. Snać wiew wiosny ukłócił szarpiące go burze i tchnął nadzieję lepszego jutra. Ot, miała rację Beatrycza, miał i on swoją! Czas załogodzi i jedno, i drugie, i wynajdź trzecie wyjście. Tak rozmawiał komendant i szedł spokojny, zadowolony.

Minął kazamaty, magazyny, odpowiadając laskawie na wojskowe ukłony kręcących się żołnierzy, i tak doszedł do odwachu. Tu nagle zdęła go ochota zajrzeć, co się dzieje — nie był tu już dawno na inspekcji. Tą podobowianą intencją zawrócił na lewo. Już był z daleka dostrzegł strażnicę ogrodzenie i żołnierza trzymającego wartę przy bramie, gdy wtem, w dali, usłyszał tentent kopyt konskich... Koń stanął przed odwachem... Rozległ się guchy dźwięk dzwonka, a po nim alarmujące uderzenia bębna.

Komendant bez namysłu rzucił się ku odwachom. Bęben łomotał, coraz gwałtowniej. Z kosza odpowiadać mu zaczęły inne bębny i chrapiłwie pobudki trabek ufańskich.

Stuart stanął przed odwachem.
— Kto dowodzi? Co to za alarm?..
— Porucznik Lewicki kompani Szymanowskiego!... Nieprzyjacieli nadciągają!
— Co waćpan?!..
— Ordynans z rekonesansu porucznika Rudowskiego! Austriacy idą!..
Komendant kilka razy kazał sobie powtarzać raport, wiary nie dając słowom Lewickiego.

Kącik Lekarski

DLACZEGO NIE ŚPISZ?

Oblicza się, że człowiek umierając w osiemdziesiątym roku życia - przeżył około 232.000 godzin, co odpowiada 26 latom życia. Aby funkcjonować normalnie, nasz organizm wymaga przeznaczenia około 1/3 części życia na sen. Pies, bez wielkiej szkody dla organizmu, może być pozbawiony snu karmu przez 20 dni, lecz zdycha w ciągu tygodnia jeśli się go całkowicie pozbawi. Ze wszystkich niedomogów życia fizjologicznego bezsenność jest może najgorsza, mimo to jakże często jest ona spotykana.

MARIO BRUNEL

TAK, jeśli masz palpacje serca. Niewygodna pozycja w czasie snu może wywołać i duszność, przyspieszenie i tętno, a te objawy nie zapewniali nam spokojnego snu.

NIE, jeżeli organizm twój dobrze trawi. Ciesząc się tym stanem rzeczy możesz, po zjedzeniu lekkiego posiłku, obudzić się z uczuciem głodu. To zdarza się często osobom prowadzącym kurację odchudzającą, które zjadłszy za mało - nie śpią.

Przyczyny bezsenności

Zmęczenie fizyczne nie zawsze jest gwarancją dobrego snu. Zmęczenie może spowodować bezsenność - Kładziesz się, przeświadczeni, że natychmiast uśniesz, lecz w momencie zamknięcia oczu sen ucieka. W takich wypadkach nie należy natychmiast zmuszać się do snu, ale przedtem odpocząć.

Strach przed nieemożliwością zaśnięcia jest jednym z poważnych powodów bezsenności. Przed położeniem się spać trzeba zapewnić sobie "pustkę umysłową", nie myśleć o sprawach denerwujących, a zwłaszcza o śnie.

Należy zająć umysł czymś nader białym np.: liczeniem baranów, wyobrażeniem sobie czarnego kręgu, tunelu lub czegoś innego.

Wiele osób zasypia czytając, ale ryzykuje one, że nie zasną, a chwila gdy zainteresują się pasjonującą lekturą.

Sen zakłócają nie tylko hałasy, które dobiegają uszu w chwili zasypiania, np. ra-

dio, rozmowy, turkot pojazdów na ulicy itp. lecz i te, które niepokoją nas w ciągu dnia. Doświadczanie uczy, że wielu ludzi pracujących w hałasie, w fabrykach, na dworcach, w dużych magazynach - cierpi na bezsenność. Kulki z wosku plastycznego, umieszczone w uchu w okresach pracy, izolując od najwzniekszego hałasu.

Oczy przeszkadzają spać!

Faktem jest, że wiele osób cierpiących na oczy źle śpi. pła. z powodu źle dobranych szkielek.

Sen będzie lepszy i dłuższy, jeśli oczy zawiążemy czarnym jedwabiem. Wykonanie pewnych ćwiczeń, jak np. mocne zaciskanie powiek i gwałtowne otwieranie ich, powtórzone 10 razy, sprzyja nocnemu wypoczynkowi.

Chłodny pokój - ciepłe łóżko

Za wysoka temperatura pokoju, utrudnia spanie. Należy spać przy otwartym oknie w lecie, przy zamkniętym kaloryferze zimą. Przykrycie powinno być lekkie, a ciepłe. Ciepła kołdra utrudnia spanie.

Dobra rada: wytrzyj dokładnie nos przed snem, aby ułatwić sobie oddychanie. Następnie wpuść do nosa parę kropli letniej, lekko osolonej wody.

Środki nasenne
Środki nasenne mogą być użyteczne lub szkodliwe, w zależności od sposobu ich stosowania. Należy używać ich wyłącznie w niepożądanej niepożądanej, zmartwiłbym lub w czasie przebiegającej choroby. Używane stale, zatrzymują one u organizmu, szkodliwie ornerkom, hamują funkcje organiczne i zakłócają działalność systemu ściankami -

Głównymi nasennymi są: środki kuszennych, są: brom, waleriana, pasiflorina i belladonna. Środki zawierające gwardenol nie mogą być stosowane bez wskazania lekarza, a dawkowanie ich musi być ściśle przestrzegane. Najczęściej stosowane są: alepsal, alonal, immenocet (który powoduje natychmiastowy sen), eunocet (który przedłuża sen) itp.

Stać bezsenność można przezwyciężyć, posiadając zrównoważony system nerwowy. Najlepszym lekarstwem jest higiena życia codziennego.

Pożyteczne ubogie w tłuszczce, bogate w sole mineralne i witaminy. Codziennie umiarkowane ćwiczenia fizyczne (spacery). Kąpiele lub letnie przyszlence, najlepiej przed snem. Masaże, rozluźniające mięśnie.

Zabr. M. Sumowska. ("Magazyn")

UŚMIECHNIJ SIĘ...

NIE SPIESZYŁ SIĘ

Pewien lekarz był słynny tak ze swej wiedzy lekarskiej, jak i ze swej nieuprzejmości. Pewnego razu wszedł do jego gabinetu starsza, wydołała dama. Nie podnosząc oczu znalazł lekarz mruknął:

— Niech pan! weźmie krzesło i siada.
Dama na to sucho, z oburzeniem w głosie:
— Chyba nie wie pan, z kim ma do czynienia: jestem hrabiną P.!

— Dobrze - odpowiada na to lekarz spokojnie - to niech pan! weźmie dwa krzesła.

POZNAŁ PRZYJACIELA

Słynny Maurice Chevalier spotyka i ulicą starego przyjaciela i ściskając mu niewinnie ręce wykrzykuje:
— No i co, stary, żyjesz jeszcze? A mówił mi już trzy razy, żeś umarł.

— Niemożliwe - dziwi się tamten - i taki z ciebie przyjaciel, że ani razu nie przyszedłeś na mój pogrzeb?

POCIESZYŁ GO

W czasie walk w Lipsku, w 1913 r., pułkownik kawalerii Maria Wiktor Mikolaj, hrabia Latour - Maubourg stracił nogę, oderwaną przez kulę armatnią. Jego ordyżnan padł na ten widok na kolana przy rannym i zaczął trząść się od płaczu.

— Przeszłaś lamentować, głupcze - ryknął wtedy ranny. — Będziesz miał o jeden but mniej do czyszczenia!

REKRUT WEMAGAJĄCY

Rekrut odkomenderowany do obrabiania kartofli zwraca się do sierżanta: — "Czy w 1980 roku nie ma maszyn do obrabiania kartofli?"
— Owszem są - odpowiada sierżant - Ty właśnie jesteś ostatnim modelem!"

USIĄSNIJ MNIE PAN...

Tristan Bernard zjadł pewnego razu śniadanie w jednej z pierwszych restauracji. Rachunek wypadł

odpowiednio siono. Po uruguiowaniu należności pisał poprosił do siebie kierownika, a gdy ten się zjawił, Tristan zapytał:
— Czy pan jest kierownikiem tej restauracji?
— Tak. Czym mogę służyć?
— Ale, czy naprawdę jest pan kierownikiem?
— Ależ tak! - odpowiada ze zdziwieniem zapytany.
— W takim razie niech mnie pan uścisnąć.
A gdy zaszkoczonego dzwonnika propozycja kierownika nie umiała zmieścić, pisarz, gładząc z powagą brodę, powiedział wreszcie z wyrzutem:
— Uścisnąć mnie pan, bo się już więcej nigdy nie zobaczmy.

WRĘCZ PRZECIWNIE

Biskup de Senes, wygłaszając pewnego razu kazanie w obec Ludwika XVI, gromił ostro demoralizację dworu i dworzan:
— Panie marszałku - wychodząc rzekł król do Richelieu: — zjadł mi się, że pan de Senes w dzisiejszym kazaniu rzucił kamienie do pańskiego ogrodu.

— Tak, ale na mieszkanie, trafił do parku waszej królewskiej mości - odrzekł Richelieu.

Odział "Diagnostico proce"

— Leczenie raka kobiet, Polonitowo - Chirurgia

CASA DE SAUDE

DR. MOYSES PACIORNIK
Rua Lourenço Pinto, N. 13
Fone: 4-2222 - Curitiba

OFICINA MECANICA

"HENRIQUE"
de Henriette Listikiewicz

CONSERTA-SE: Máquinas Industriais, Compressores de Ar, Motores e gasolina e Diesel, Motores de popa, Caçambas, Máquinas e Automotores. Ombones e Amortecedores de todo o tipo. Pintura e lataria. Solda a serviço de tornio. Serviço parantido. - Rua Nunes Machado, 300, tel.: 4-1928. - (posto do Corpo de Bombeiros).

Krótko o wszystkim

Przy bólu zęba płuczymy jamę ustną naparem przyrządzonym z szawli (łyżka stołowa na szklankę wrzątku). Zewnętrznie stosujemy okład ziołowy przygotowany w następujący sposób: do woreczka wysypać 4 łyżki stołowe mieszanki ziołowej, złożonej z lawendy, macierzanki, liści mięty pieprzowej, tymianku. Ziela zaparzyć przez włócznie woreczek do wrzątku na 15 minut. Po 15 minutach parzenia - przyłożyć zioła w woreczku na okolice bolesną na okres pół godziny.

Przy zgadze spróbuj zastosować wyciąg ziołowy na

piwie przyrządzony przez dodanie do pół litra gorącego piwa po 15 g. ziela plonowego i jagód jałowca. Po kilkunastu godzinach napar odcedzić i pić po łyżce od herbaty w razie odczuwania zgagi.

Przy zaparciach pij 2 razy dziennie po szklance, odwar przygotowany z mieszanki ziołowej złożonej w równych ilościach orzecha włoskiego, kory szalaku, korzenia szewienia. Do przyrządzenia odwaru weź 3 łyżeczki mieszanki, dolej 2 szklanki wody i gotuj przez 15 minut.

W godzinę niespełna nadeszła z pikiet wiadomość druga, dokładniejsza. Pułkownik Grammont z tysiącem szwadronów Szeklera, dwoma szwadronami kaiserszwoleżerów i siedmiu armatami szedł przyspieszonym marszem ku Częstochowie, zagarniając po drodze furazę i spędzając ludność okoliczną do sypania okopów i prowadzenia aproszów.

Stuart po pierwszym wrażeniu ostrygł nagłe, a rozgorączkowanego Hana zbył lekkoicznym rozkazem, że na razie winien utrzymać ten sam porządek, co przy poprzednim oblężeniu. Hana zadziwiła ta ozębność.

— Tak, komendancie, jednak wszystko zdaje się wskazywać, że korpus Grammonta na dłuższą się tu wybrać wyprawę!...

— Być może, zobaczymy! - odparł sucho Stuart i, bąknąc przy co o wzmocnieniu posterunków na przedmieściach, poszedł do Beatryczy, podzielił się z nią nowinami.

Hrabianka powitała komendanta badawczym spojrzeniem.

— Gaetano!... Tobie coś jest?!... Słyszałam alarm.

— Nic! - mruknął cicho komendant. - Są!...

— Austriacy! - podchwyciła żywo. - Nareszcie się to skończy!...

— Może bardzo smutnie!...

— Ach, mnie tylko pozostaw!...

— Co chcesz czynić?!...

— Dowiesz się! Teraz pozwól tylko mnie...

Stuart puścił mimo uszu słowa hrabianki i zatopił się w myślach. Były one teraz bardziej ponure, ciemniejsze, niż kiedykolwiek. Niemoc jakas wstąpiła w komendanta, dała mu całą gorycz świadomości swego istnienia, a równocześnie przystąpiła drogi wyłamania się, uwolnienia od niej. Komendant nie poznawał samego siebie, cała jego służbistość dawna, karność żołnierska przeszły, obraz Beatryczy nie schodził mu z oczu, przysłał mu nawet niebezpieczeństwo, grożące fortyce. Przypuszczenia, które nigdy nie śmiałyby powstać w duszy Stuarta, teraz wolny znajdowały przystęp, możliwiość poddania się przemagającej sile nie wydawała już mu się pozbawioną racji! Tam, gdzie niema widoków zwycięstwa, tam ludzkość niewoli do zaniechania walki daremnej. Hrabianka rzadzi się rozsądkiem, no, a niema powodu źle życzyć Księstwu... bo czyż ono istotnie nie jest wydana na łup Austriakom! Czterdziestotysięczna armia! Armia wyćwiczona, zahartowana, a któż ma się jej ostać?... Panowie z "Pod blachy"... Może Kamienniki, Hebduski, Friebe, albo Rautenstrauch?... Jest Dąbrowski, lecz cóż on stanowi z jedną dywizją rekrutów... wolontarzy, dzieciaków?... Tu Han; Szymanowski mogą brudzić... oficerowie zdolni, lecz bez szerszego objęcia... chociaż same wypadki mogą ich rozumu nauczyć.

Noc zesłała spokojnie. Grammont około dziesiątej wieczorem wysunął widety dookoła fortyce, obsadził mocnymi posterunkami Wyczerpy i Starą Częstochowę, a sam rozłożył się obozem we wsi Kamień i tu wygodnie słał sobie legowisko.

Aż do południa następnego dnia cisza głęboka zalegała obóz nieprzyjacielski; gdyby nie gęste patrole, snujące się w oddali, gdyby nie żółto-czarna chorągiew, furkocząca ponad najbliższym domem Starej Częstochowy, można było myśleć, że jednego korpusu wojsko zajmuje i fortyce, i wsie okoliczne.

Stuart z Hanem stał na murach, wysłuchując obojętnie raportu

o rozstawieniu oddziałów, a sam zastanawiając się, jak mu wypadnie się zachować, gdyby przysłano doń parlamentarza... tymczasem, ku wielkiemu zdziwieniu komendanta, miały białe chorągwy... ujrzał na drodze do kościoła św. Jakóba wznosił kolumnę piechoty. Grammont, oczywiście, nie myślał nawet o paktowaniu...

Stuarta złość ogarnęła - znać zamierzają go tu jednym zamachem wziąć, kiedy nawet nie pamiętają o zwycięstwach, należnych fortecom.

Komendant w oka mgnienia wydał rozkazy. Celniński z dwoma kompaniami strzelców rzucił się na pomoc stojącej pod kościółkiem piekcie. Wiśniewski zatoczył dwie armaty na pozycję od strony przeciwniecia... Rotowy ogień strzelców i grad kartaczy powiłał Austriaków. Kolumna drgnęła, zawróciła i zaczęła się cofać, ścigając drogę tępem. Celniński z bagnetem w ręku ruszył za uderzającymi, start się z nimi, wtoczył w ulice Starej Częstochowy, a dochodzący nadciągający posiłki, cofnął się na stanowisko.

Niespodziewane zwycięstwo ożywiło fortece, przejęło zapalem i nierzy, rozruszało samego Stuarta. Winszował szczerze Celnińskiemu, dziękował Wiśniewskiemu i cieszył się serdecznie z nauczki, jaką dał Grammontowi. Humor komendanta tak się poprawił, że gdy hrabianka, wysłuchawszy przebiegu utarczki, kwaśną stroiła minkę, Stuart parsknął śmiechem.

— Moje dziecko drogie... jeżeli tak dalek pójdziesz... niewiadomo, jak imię pan Grammont będzie wyglądał... obawiam się, czy już jutro nie pójdziesz za Bronovackim!...

— Nie sądzi!... Niema powodu cieszyć się przed czasem! Zastrzeżę tylko położenie!...

— Zartujesz chyba!... Miałem pierwszy z nim traktować!... Parlamentarza nie przysłał, nie zawiadomił o swoim przybyciu... postępuje jak rabuś a nie jak oficer, przychodzący dobywać obronnego placu!... Zresztą ten plac bodaj czy na jego słabe zęby! Bronovacki stawiał piej!...

— Więc ty się ludzisz!...

— Bronię się, do pioruna! - wybuchnął Stuart. - Nareszcie miałem kapitulować przed takim, który ucieka!

— Nie znasz Grammonta!...

— I ty chyba także!

— Ale słyszałam o nim!... Jeden z najdzielniejszych oficerów sztabu... Przekonasz się!...

— Dla mnie starczy dzisiejszego ataku! Pusić batalion piechoty, bez asykuracji, bez rezerwy, bez wsparcia ogniem... tegoby nawet nasz pan Czerno, dowódca gwardii narodowej, nie zrobił!...

Grammont zdawał się sam wstydzić swej nierozwagi, bo cofnąwszy piechotę, nie kusił się bodaj na ostrzelwanie Celnińskiego i znów zapadł w oboz bez ruchu.

Ukontentowanie w fortyce istotnie miało być krótkotrwałym: powycyony, a dość liczny niewolnik, badany z całą surowością, odpowiadał jednoznacznie... Nowiny nie były pomyślnie. Według tych relacji Grammont miał już wiadomość o krwawej bitwie, stoczonej pod Warszawą przez arcyksięcia Ferdynanda, w której moc wojska ledz miała, a król poprzędzia jakoby szturm ostateczny. Niewolnik nadto kłął się że prz-

140
zrecz
sów:
Jośe
kwa
trzel
czyż
beza
kwist
z wó
wysk
ratow
i prze
wypel
kwist
drozd
częśn
konk
mion
wał, z
zrenie
pobiec
zakup
tawior
młody
mając
— oto
— t
lapien
tych
i zóbr
ci do
czasa
dnie z
Sze. S
latach
mapisa
jemni
mogto

WYNALEZEK MŁODEGO KANADYJCZYKA

(Canadian Scene). - Wyrob maszynowy... papieru a szczególnie papieru galaję kanadyjskiego... Wzrost produkcji wyrażony w dolarach... przez hurtownie papirnicza w Windsor Mill, Quebec...

przez hurtownie papirnicza w Windsor Mill, Quebec, która do dziś jest jedną z największych papierni i znana jest pod nazwą "Canada Paper Company"... Zegarek "Electronic" odznacza się dużą regularnością chodu...

dzin energii. Zalew zostanie zamknięty tamą o długości ok. 100 km... ZEGAREK BEZ NAKRECANIA... Firms "Telefunken" wyprodukowała próbną serię tzw. "teleoperatorów".

BĘDZIE CIEPŁO... Na każde sto metrów w głąb Ziemi, temperatura rośnie o 3 stopnie... EGZAMIN BEZ PROFESORA... Na uniwersytecie w Hamilton (stan Nowy Jork) zamontowano maszynę "Professor".

Kobieta urodzona bez rąk i nóg stała się wielką pisarką i malarką

PARYŻ. - Przed 50 laty urodziła się w rodzinie wiedeńskiej departamentu Calvados Denise Legrix, dziewczynka bez rąk i nóg... W wieku, gdy inne dzieci zaczynają chodzić, Denise wymyśliła sama dla swojego ułomnego ciała techniki, która jej pozwalała na po-

sunięcia, będące dla innych z wyjątkiem i odruchami. W swoich nieistniejących kończynach czuła jednak ochotę do zabaw wszystkich normalnych dzieci. Wielka pisarka mówi tak: w swej książce o przesłanym życiu... W ten sposób nie tylko zarabiała sama na życie...

Uwaga!

WSZYSTKIE PISMA I CZASOPISMA POLSKIE można zaprenumerować w Rio de Janeiro w firmie "M. KISIEL" Av. Rio Branco 18 - sala 407

Rzeczy Ciekawe i Prawdziwe

AMATORZY LOTÓW KOSMICZNYCH W dniu 24 lutego br., zjechał się w Waszyngtonie... Pó gruntownych badań lekarskich, wyłoniono 12 "finalistów", którzy jako pierwsi wezmą udział w kosmicznych podrózach.

ELEKTROWNIE MORSKIE Elektroniczne przyrządy można budować tam, gdzie fala przypływowa osiąga znaczną stosunkowo wysokość... ALUMINIOWA ŁÓDZ PODWODNA Konstruktorzy firmy "Reynolds Metal Company" opracowali projekt łodzi podwodnej z aluminium.

ALUMINIOWA ŁÓDZ PODWODNA Konstruktorzy firmy "Reynolds Metal Company" opracowali projekt łodzi podwodnej z aluminium... DOMEWA ELEKTROWNIA ATOMOWA Zdaniem amerykańskiej komisji dla spraw energii atomowej - może ona zapewnić całkowitą samowystarczalność gospodarstwa domowego.

140 PAWEŁ NIKODEM

rzeczy jedyny wiarygodny dokument, jaki się dochował z owych czasów: jest nim dowód - przytoczony przez historyka argentyńskiego Jose Torre Revello - że schorowany był wielkorządcą La Platy ubiegający się o zasłonek ze szkatuły prywatnej króla, aby opędzić skromne potrzeby starca.

SZCZĘŚCIE AUTORSKIE

Wielec szczęścia, niżeli z mieczem czy kijem pielgrzymim, miał Cabeza de Vaca przy piórze, rozstawiwszy swe imię i niedokończoną konkwestę, jako poczytany autor... Dokument ten miał gubernatorowi posłużyć do obrony a równocześnie uderzyć gromem w przeciwników.

140 GUAIRA

Kazano nam żyć w paskudnej epoce, gdy z tak ośniewającym daru niebios, jakim jest odkrycie Indii, człowiek robi krwawą konkwestę i handel skórą bliźniego... ZIEMIE GUARAŃSKIE Z KONCEM DOBY KOLONIALNEJ

Mapa przedstawiająca prowincje PARAGUAY i B. B. MISIONES z miastami i rzekami. A tu mamy jeszcze jedną mapkę, już nadlatyńskiego pochodzenia. Mapa daje obraz do jakiego stopnia skurczyły się były dawne dzierżawy Guarańczyków...

140 GUAIRA 137

A tu mamy jeszcze jedną mapkę, już nadlatyńskiego pochodzenia. Mapa daje obraz do jakiego stopnia skurczyły się były dawne dzierżawy Guarańczyków... Gdy za odkrywców i w pierwszych dziesięcioleciach konkwisty lud Karijów władali krajem od wybrzeża Atlantyku aż po rzekę Paraguaj, w dalszej części, w XVIII-tym stuleciu pozostał mu już tylko pas leśno-stepowego odludzia...

JAN WOJCIK

POMNIK CHOPINA W PORTO ALEGRE

W oczekiwaniu milego gościa.

Niedługo stanie w centralnym parku miasta Porto Alegre pomnik Fryderyka Chopina. Będzie zbudował park Farrouillha i słuchacz muzyki, umieszczony przy musli koncertowej "Auditorio Araulo Viana". To "Auditorio" na wolnym powietrzu, nie nowe zreszta, bo przeniesione z placu przy Pałacu Gubernatorskim, widoczne będzie z jednej z głównych arterii miasta, Avenida Osvaldo A. Aranha i dokomponuje się do całości parku i okazałego gmachu Korpusu Kadetów, tworząc jeden z najpiękniejszych zakątków miasta. Najbardziej pięknych i uroczyście, zwądzający się w szerszym kompleksie parku i luksem-pomnikiem wystawionym żołnierzom brazylijskim, którzy złożyli swoje życie w obronie wolności w ostatniej wojnie światowej, walcząc jak i polscy żołnierze przeciw

ko najazdowi germańskiemu, w dalekiej stąd Italii.

Pięknie więc i uroczyste, sakralne jakby, będzie to miejsce. I właśnie stamtąd Chopin przemówi już na zawsze swoją obecnością, a mówić będzie mieszkańcom miasta o nieśmiertelności swojej muzyki i o naszej wielkiej, odwiecznej i najmilszej Ojczyźnie Polsce. O tej, którą tak serdecznie określał brazylijski słownik "Ojczyzna-Matka" — "Pátria-Mãe".

Towarzystwo będzie miał Chopin prawdziwie dostojne. Obok niego staną popiersia ojca nowego muzyki instrumentalnej Ludwika van Beethovena i Carlosa Gomeza, brazylijskiego Verdiego. I wszyscy ci trzej wielcy będą dziełem i dumą tego samego artysty, hiszpańsko-brazylijskiego rzeźbiarza, wykładawcy w "Instituto de Belas Artes" w Porto Alegre, profesora Fernando Corona.

Patrzeć będzie wspaniale Chopin na zieleń drzew parko-

wych i romantyczne zakątki okolonie żywo, tak na wierzby placzące, takie same jak w zieleń, czasem usłyszy mi polskiej i czasem usłyszy mowę rodzinną, jeśli ktoś z nas pójdzie go odwiedzić. Aby zaś ani przez chwilę nie zapomniał że ludzkość ma dla niego w darze Ojczyznę we wszystkich narodach i we wszystkich klimatach świata, będą go zdobić piękne palmy co już dziś tam rosną czekając na niego, podobne tym jakie pewnie widywał na śródlądniomorskiej Malorce.

Dobrze będzie Chopinowi u Gauchów. Lubią go tutaj, cenią, czasem kochają. Pełno go wszędzie, jest obecny na wszystkich niemal koncertach, dzień jeden nie minie aby go nie zapraszano do audycji radiowych i telewizyj. I płasze się o nim wiele. Zwłaszcza w jego jubileuszowym roku 1960-tym, imię Chopina widniało we wszystkich pismach słonecznego Rio Grande do Sul.

Jego pomnik będzie ostatnim akordem chóru serc, którym przez swą niepowtarzalną muzykę nie jest obojętnym. Ale historia pomnika Mistrza Fortepianu nie rozpoczęła się w roku jubileuszowym. Jej korzenie sięgają lat dawniejszych

i dawniejszych pragnień. Warto o tym kilka słów powiedzieć, bo historia jest serdeczna, wyrosła — no cóż, odwiecznie — na glebie pewnego spadku p ojcach. Spadek to wprawdzie nie w pieniądzu. Takim nasi ojcowie-pionierzy dzieł pozostawiali nagół swym dziedzicom. Spadek jest po sercu, gromadzony przez dziesiątki pokoleń tam w Polsce i tu przykroć, a później przekazywany, a potem już w Brazylii urodzonemu.

Wielki jest ten spadek, a tak się w sercu rozpłyca, że bierze się w sercu rozpłyca, że w sercu bierze miejsce równe z patriotyzmem brazylijskim, nowo-ojczyźnianym.

Ala opowiadamy wszystko po porządku.

Wielki Fryderyk na ziemiach Brazylii

Sprawa pomników Chopina w rozpoczęła się w roku 1942. W tym roku kiedy hitlerowy w Polsce wyobraził sobie, że wystarczy po barbarzyńsku zdjąć starczy po barbarzyńsku zdjąć z piedestału i stracić warszawski symbol Chopina, by pamięć o nim, a wraz z nią i pamięć o umionej ojczyźnie, została zabita w narodzie polskim. Niedłuzi i gupli! Któż zdoła wyrwać miłość do Chopina z

polskiego serca? I kto zdoła wyrwać ją z serc ludzi wszystkich krain świata?

Doktor Mozart Victor Russomano, profesor Wydziału Prawnego Uniwersytetu w Pelotas i sędzia Trybunału Pracy, pelen gorczy i zdumienia nie wieść o tej najnowszej wteży hańbie narodu niemieckiego, pisał w "Diário de Notícias" (Porto Alegre, 10 marca 1942):

"Jest symboliczną i wymowną wiadomością jaką nam nadesłano ze starej Europy, gdzie nieważnie staje się dogmatem... ale myśli wznosi się ponad nieśmiertelność i nie może ponieść się z ciężkimi kajdanami cierpienia, podobnie jak kondor nie potrafi trzepotać i żyć w czterech ścianach które go więżą..."

...może broń tyranii zniszczyć w swym przemarszu dumny pomnik warszawski, ofiarowany przez naród geniuszowi sztuki i sztuki swego ojczyzny. Padnie wtedy symbol, ale nie zachwieje się ani na chwilę idea którą on obrazuje!...

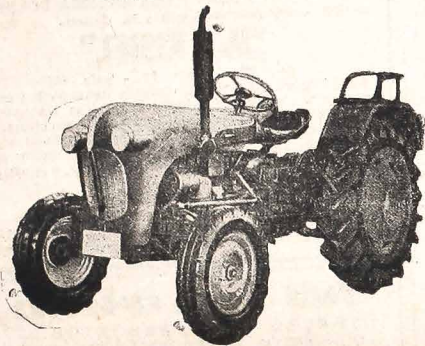
...Nie nie znaczy stracenie symbolicznego i wymownego brązu. Chopin wciąż reprezentuje i reprezentować będzie Wolną Polskę, wobec tych któ-

rzy ją kochają i tych co ją podziwiają...
Chopin nie potrzebuje pomnika aby go przypomniał. Szczęśliwi, którzy mogą pozostać wieczni sami sobą. Bo to nie zwyciężyła nieśmiertelność A przeto Polska nie potrzebuje zewnątrz uczucie patriotyzmu, chociaż był prauk dzieła jej drogi, a swastyka przepię nad polskimi niebiosami..."

(C. A.)
DR. S. FELIX WERPACHOWSKI
Chirurg - Dentysta
KONSULTORIUM: Rua Cidido Lopes, 205 - 1.º andar
Conj. 77, - przytulnie w niedziadki, środy i piątki od godziny 8 do 11 i od 2 do 6, a w szcze czasu w swojej rezynans przy ulicy Major Franca Gomees, Curupaity, N.º 781 - Via Santa Quitéria.

Cebola - Pera
SAFRA 1961
FLORECKI - ROSARIO
CURITIBA

NARESZNIE OTRZYMALISMY TRAKTORY Z POLSKI

"TUR — C-325"
2 CYLINDRY — 25 H.P.

Na spłaty w 25-miesiącach

- Cena traktora Cr\$ 461.143,90
Wpłata wstępna Cr\$ 154.678,60
Po 6-ciu miesiącach Cr\$ 65.724,10
Po 12-tu miesiącach Cr\$ 49.293,00
Po 18-tu miesiącach Cr\$ 65.724,10
Po 25-ciu miesiącach Cr\$ 65.724,10

UWAGA!
Traktory te można nabyć za pośrednictwem - BANCO DO BRASIL S/A., który je sprzedaje na 3 albo nawet 4-roczne spłaty, bez dania zadatku.
Zgłoś się do najbliższej agencji BANCO DO BRASIL S.A. i proś o dokładne informacje!

COMERCIAL POLPARANÁ S/A
ALAMEDA CARLOS DE CARVALHO, 350/356
CX. POSTAL, 1757 — FONE: 4-1574 — CURITIBA

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI!
Ostatnie traktory do sprzedania!

138

PAWEŁ NIKODEM

Miejscowość	Krowy i woły	Konie i muły	Owce i kozy
Apostoles	51,314	4,477	22,673
San José	35,012	4,748	5,700
San Ignacio	34,950	4,916	7,991
Corpus	12,292	4,950	4,079

Oto zapomniane ognisko, dzięki któremu skromny poczet pierwszych grzyzo i rogów rozszedł się z przednich stępów Parany, aby objąć uszyszką pampę Gauchów, tak wzdłuż jak szerzej.

Na mapce doliczmy się 33 gwaranijskich miasteczek: 7 w brazylijskim stanie Rio Grande do Sul, 16 w argentyńskich prowincjach Corrientes i Misiones a 10 w międzyrzeczu paragwajskim. Osiedla liczyły po 3 tysiące mieszkańców, ale nie wszystkie weszły do mapki. Pomija ona np. redukcje z parafijskiej Guairy, których było 13; leżały pod perzyną już od wielu, wielu dziesięcioleci, zanim rysowano mapkę.

Poza ramkami zostało też gwaranijskie miasto misyjne San Estanislao, położone na północ od Asuncjonu. Najdawniejszy opis "paragwajskiego Stanistawowa" zawdzięczamy Feliksowi Azarze. Jakby z tytułu odziedziczenia się, jedna z pionierskich osad w Misiones nosi imię tego zastąpionego podróżnika i pisarza. Jest to kolonia Azara; przylega ona do Apostoles, powstała w roku 1901.

PROCES

Na ziemi ojczyznej przyszło odkrywcę wypróżnić kielich gorczycy do reszty. Zuchwały podróżnik wodził za sobą szczęście, jak długo był rozbitkiem i odkrywcą. Kiedy stanął u steru rządów, zastał przy kierownicy współzawodnika o wybitnej osobowości i wielkiej sprężystości w dowodzeniu. Potem nadeszła chwila odwołania się do sprawiedliwości u stóp króla — i oto zrzucony gubernator staje przed jej wagą nie jako oskarżyciel ale jako podsądny, zrównany z buntownikami. Obie strony paragwajskie zostały pociągnięte do równej odpowiedzialności sądowej za uchwylenie władzy: rokowanie za to, iż ją czynnie znieważyli; wielkorządca, ponieważ nie ochronił jej splendoru.

Taki tok sprawy podsepnął rządowi w kraju nie kto inny, a najbardziej w niej zainteresowany: Domingo Irala. W związku z przewrotem wystąpił on list do króla, umywając ręce po Pihatowemu i wysuwając swoją osobę na rozjemcę między powąsionymi stronami. "Urzędnikom koronnym i ludowi — czytamy w jego piśmie — wydawało się, że Cabeza de Vaca przesadzał w sprawach, jakie odpowiadają interesom korony i pacyfikacji, a równocześnie nie wypełniał zobowiązań kapitulacyjnych. Aresztowali go i wiodą do kraju, aby ztak sprawę ze swego postąpienia, tymczasem zaś, ponieważ sędził, iż tak będzie dobrze dla służby królewskiej i dla utrzymania porządku w tej ziemi, zwrócili się do mnie, abym z powrotem objął władzę w zastępstwie, jak było dawniej".

Alwar Nuniez nie należał do ludzi, którzy umieją zyskiwać przyjaciół. Dworacy i dawni znajomi odwrócili od niego twarz, gdy znalazł się w potrzebie. Natomiast przeciwnicy zdołali przeciągnąć na swoją stronę wielu jego najbliższych współpracowników. Odstąpili swego zwierzchnika, i Piotr Dorantes, i Onufry Chaves, i syn Akosty imieniem Diego. Nawet współwynajmiec Jan Salazar i siostrzeniec Alonso Riquel przeszli następnie do Irali.

Prokurator Rady Indyjskiej, wszczynając z urzędu dochodzenie, kazał uwiezić na czas przewodu zarówno Alwara Nunieza jak i Cabrę z Vanegasem. Areszt śledczy zamieniono na zatrzymanie u dworu pod

GUAIRA

kaucją. Proces, wytoczony byłemu wielkorządcy, obejmował 76 pytań. Do przesłuchów stanęli liczni świadkowie i towarzysze wyprawy, odtwarzając sporo materiału, który pomogła nam dziś oświetlić przebieg odkrycia.

Nie jeden szczegół, podany w powyższych rozdziałach, pochodzi właśnie z owych zeznań.
Sprawa Alwara Nunieza była snadź całkiem czysta i jasna, sprywiąjąc dla organów sądowych, działających pod naciskiem, prawdy wy kłopot. Wszyscy świadkowie zeznają na korzyść podsądnego. Styl śledczy nie jest w stanie zatręć częstych objawów uwielbienia zasług człowieka, który po odniesionych trudach winien odpuścić chwale i z liście wawrzynny na skroni, a oto siedzi na ławie oskarżonych. Z surowych ust prokuratora nie padło też ani jedno pytanie, podać w wątpliwość godność i honor sądownego.

A jednak odkrywcę musiał ponownie poprzestać na "sądzie Boga" Graził słodczy, z którymi ręka ludzka go porównała, mieli marny koniec. Alwar Vanegas zmarł jakas śmiercią niespodzianą przed ukonstytuowaniem procesu; Alonso Cabrera postradał zmysły i zamordował swoją żonę. Zdarzenia te wywarły silne wrażenie i poczytywano je za karę niebiosa. Dwa zupełnie od siebie niezależne świadectwa notują ten fakt: jedno z nich hiszpańskie, drugie paragwajskie.

OSTATNIE LATA ODKRYWCY

Jakie były dalsze losy odkrywcę? Źródła stają się wstydliwe i wściagliwe.

Tyle wiadomo bezsprzecznie, że Rada Indyjska odebrała mu urząd "nie wypadło" bowiem, by Cabeza de Vaca wracał nad Srebrną Rzekę. Sekretarz wielkorządcy uzala się, że jego pan uzyskał wolność, niewinnienie dopiero po ośmiu latach zatrzymania u dworu. Władcy mużard — kofczy — i pozbawiono wszystkiego co posiadał, nie było żadnego wynagrodzenia za wydatki, poczynione w służbie, kiedy był na ratunek i na odkrycie".

Guzman tak mówi: "Wielkorządcę skazano na zesłanie do Cuzco w sześć lanc na jego utrzymaniu. Przy rewizji procesu doznał niewinnienia i otrzymał 2 tysiące dukatów rocznej pensji, między innymi kawszy w Sewilli, gdzie zmarł w spokoju na urządzie prensja, przy długiej, otaczany powszechnym szacunkiem".

Hoidownicy zyciorys w "Cartas de Indias" twierdzi, że Cabeza de Vaca wstąpił na starość do zakonu i dokonał swych dni, jako zakonnik klasztoru.

Data zgonu nie jest znana. W "Encyklopedii Europejskiej" (Barcelona), tom 39, podano dwie wersje: według jednej Alwar Nuniez zmarł w r. 1559, licząc 52 lata; według drugiej podano, że on z tym światem dopiero w 1564 r., dożywszy wieku 74 lat, zmarł w najstarszym trybunale w Sewilli. Dane te nie budzą zaufania, gdyż zyciorys encyklopedyczny jest nieścisły, np. gdy wyprawę Alwara Nunieza streszcza w takim zdaniu: "Bohater, doznawszy nowego zbicia na morzu, przybył do brzegów Paragwaju".

Różnorodność w pozioce upiększonych podań zdradza, że prawda mi kryje się smutna rzeczywistość opuszczenia. Naświetla ten

Lekarze:

DR. ED. TEMPSKI
Praktykował w szpitalach w Polsce.
Pracuje od godz. 8-iej do 12-iej.
Recepcja: - Ulica 7 de Setembro 3230, Fone: 4-5921
CURITIBA - PARANA

DR. GABRIEL NOWICKI
Diplom Uniwersytetu Paryskiego
był Profesorem Uniu. Paraskiego
Po powrocie z Europy przyjmuje:
Farmacia Stettel, Pr. Tiradentes 530, od godz. 9-18.
Rez.: Carlos de Carvalho 369, od godz. 15-17.
Choroby ogólnie. - Specjalność:
schizofrenia nerki i dróg moczowych.

DR. WOLFGANG KRAUSE
CLINICA GERAL DE ADULTOS E CRIANÇAS
Doenças de senhoras, doenças vendreas.
Operações
Das 10 às 12 - Das 13 às 16
Das 19 às 21 horas. - Avenida Republica Argentina, 3993, Curitiba, no bairro do Portão.

DR. KOSSOBUDZKI
KLINIKA LEKARSKA - CHIRURGIA
Przyjmuje od 9-iej do 11-iej i od 14-iej do 17-iej
w CASA DE SAUDE SAO FRANCISCO
ul. São Francisco Nr. 147 - Telefon 4-5440
Rez.: Visc. do Rio Branco 1189 - Tel. 4-3776 - Kurutyba

LISTY DO REDAKCJI

Sanowna Redakcjo!
Wzruszające bardzo ciekawe artykuły z interioru nadsyłałem do "Ludu". To też najpiękniejszą drugą stronę. Leczę i kieruję zwykle jest ciekawa i pożyteczna. Ba, w "Ludzie" wszystko "do deski do deski" jest dobre, pożyteczne i treściwe, bez owijania w bano.
W liście do Redakcji zamieszczonym w numerze 13-ym, z dnia 29 marca przezytałem nadzwyczajny i bardzo trafny artykuł napisany przez Pana Stanisława Gadomskiego o alkoholu i wina. Brawi! Oby było i w naszym Brazylii jak najmniej abstynentów, bo rzęgnięcie wódki rujnuje zdrowie. I nie tylko wódka. Palenie tytoniu, ponad miarę szkodzi i twierdzą rzekomo, że tytoni skracca nasze życie. Mówi się często, że jest to natóg "niełwiny".
Lepiej "stoi" na zdrowiu, kto wcale nie zżywa z tytoniem ani papierosów, czy fajki. Mogę to powiedzieć również i z własnego doświadczenia, bo przestałem palić od przeszło 5-ciu lat i spostrzegłem wielką różnicę - na moją korzyść.
Podzielający jest fakt, że coraz więcej spotyka się abstynentów. W naszej kolonii przykład nie dawno miałem 4 procent plaków. Obecnie można znaleźć zażenionych około 2 procent, czyli, że na każde 100 chłopów jest tylko dwóch "pau d'agua", i oni nigdy się nie upiją do nieżytności.
Mogę też zaś, którzy nie używają tego "wynalazku" bo nie chcą od nieczyliwizowanego indiana ("bugres") naszczepić palenia. Mężczyźni, którzy wcale nie zżyjąją tytoniu, mamy 12 procent.
Czyż nie rozgadałem się... A może i o czym innym napisałem.
Cale miasto i interior gości się do obchodu w wrzesniu na 50-lecia Canoinhas, które przed 50 laty, gdy obecne miasto liczyło 60 domów, uorganizowano municipality. Spominamy się pięknie "starymi" rzeczami, wszystko idzie do przodu. Złe nam tylko poszło z tymi, bo kolonizacji naszczepili jej sporo i trudno było ją wyprzeć. Trochę "powypychali" na 10, 10 i 12 kruczkach. Ano, w przyszłym roku placono po 25 kruczek za kilogram. Naszczepili nam i mielimy zysk... Z tego powodu w przyszłym roku nie będzie sadził - to i

DR. MENDES DE ARAUJO
Leczenie bez operacji: hemoroidy, żylakow, chorób żołądkowych, zgagi, wtróby, kolek, ślepiej kieszki, raka, wrzodów na nogach.
Przyjmuje od 3 - 6. Rua Dr. Muriel 439, 5-te piętro, Apt. 54. Edificio São Lourenço - Tel.: 4-0268 - CURITIBA.

DR. ST. BEMBEN
Klinika ogólna: leczy choroby kobiece, choroby żołądka, wtróby i wewnątrzne.
Kons.: Praça Zacarias, 80, 3-cie piętro, sala 306. Przyjmuje w II, III i V od 9 - 12 i od 15,30 - 18,30; w IV i VII od 16 - 19.
Rez.: Rua Dr. Keller, 393 CURITIBA - Telefon: 4-2664

DR. LUDWIK RYDYGIER
Mówi po polsku. 4 lata praktyki w szpitalach USA. Kurs specjalizacji w New York, P.M.S.H. Choroby książki odchodowej, Hemoroidy, fistuly i. t. p.
Kons.: R. José Bonifácio 110. Przyjmuje od 10-iej do 11,30 i od 15-18. - Telefon: 4-8494.
Rez.: R. Amazonas Marcondes, 954, Bacacheri, - Tel.: 4-8473.

Dr. J. A. DOBROWOLSKI
Lekarz chirurg. Choroby kobiece - Klinika ogólna.
Kons.: Praça Tiradentes, 332
Rez.: Rua Treze de Maio, 879
Telefon: - 4-6380
Przyjmuje od 9 - 11 i od 3 - 6.

Adwokaci:

DR. JAN GRABSKI I DR. C. J. GRABSKI
Rua Dr. Muriel, N° 542 - 2° andar - Sala 206
Edificio Pedro Demelero CURITIBA - PARANA

DR. PAWEŁ FILIPAK
Ulatwia sporządzenie należnych formalności związane z zaproszeniem osób na pobyt stały lub czasowy z Polski do Brazylii. Inwentaryzacja i naturalizacja oraz adwokatura w ogóle. Władza Językiem polskim. Rua Cândido Lopes, 205, 2 piętro - Curitiba.

DR. EDWARD BOCHNIA
ROZMAWIA PO POLSKU
Załatwia wszelkie sprawy adwokackie
R. Dezenbargador Westfalen, N° 94, 1° and., salas 5, 6 e 7 Curitiba - Parana

Dentyści:
DR. WINCENY FLENIK
Godziny przyjęć: od 8 - 11 od 2 - 6. Rua Voluntários da Pátria, 620 - Curitiba.

DR. LUCJAN KASPSZAK
Praca Osório, 45, 1° and. 105.
Załatwia wszelkie sprawy adwokackie. - Przeprowadza naturalizację.
MÓWI SIĘ PO POLSKU

DR. EDWARD ŻELAK
Załatwia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizację. Przeprowadza inwentarze.
Rua Emiliano Fernetá n° 10 - 4 piętro - Conj. 401 (Esq. Pr. Zacarias) - Edif. Quinco Cabral - Telefon 4-0278 CURITIBA

DR. POLAN URBAN DR. ARY L. BITTENCOURT FOUNTOURA
Al. Carlos de Carvalho, 350 Fone: 4-0183
Rua Dez. Motta, 3620 Fone: 4-8567

DR. B. SIELSKI
Konsultorium: Rua Marechal Floriano 96, esquina da Rua 15 de Novembro, 8° andar, sala 81, przyjmuje we wtorki, czwartki i w soboty od 9 - 11, od 2 - 7, a przy Rua Paulo Graesser 200, w środy i w piątki od 2-iej do 9-iej.

lina Bogusz. Do komisji rezyzyjnej weszli: P. P. Emil Wieczorek, Władysław Sztyndziowski, Józef Olechak i in. Zarząd ten dnia 4 lutego bieżącego roku zorganizował zabawę taneczną na cel nadbudowy domu, którą już przeprowadzono. Zarząd prowadzi w każdą niedzielę o godz. 3-iej po południu, program polski, polegający na muzyce, wiadomościach i t.d.
Zarząd ten również zakupił teren, i pobudował dom polski. Dopuszłom do tego, wszyscy rodacy z tych okolic, jak również i obcy, którzy bardzo miłe słuchają godzinny polski.
Towarzystwo Polskie, wielką życzliwość ze strony dyrekcji Radiostacji Luz e Alegria, której dyrektorem jest Przew. ks. Vitor Batistella, a spikerm dyrektorem Edgar Marques de Matos.
Nasze Towarzystwo jest znane przez nie-polaków jako, Grupo Folclórico Polonês, cieszące się wielką sławą w całym municypium i również i tam, gdzie dostępne głos naszej Radiostacji. Cieszymy się jeszcze, że Prezesem honorowym i rezyzerem jest znany Adwokat, Dr. Leonel Pioras da Rosa, wielki przyjaciel Polaków.
Polacy! Chcicie usłyszeć polskie śpiewy, muzykę i wiadomości? Słuchajcie w każdą niedzielę o godzinie 3-iej po południu, Głosu Polskiego z Frederico Westphalen!
Z szacunkiem - Stanisław Gadomski Prezes Tow. Polskiego.

Ofica Curitiba
Jedyna specyfikowana IRMAOS BARBOSA LTDA. CURITIBA
Matriz: Rua Mons. Celso, 27
Praça Zacarias, 92 (Filla)
Rua 15 de Novembro, 139
Filla w PONTA GROSSA: Rua Augusto Ribas, 821

Farmacia e Dro-garia Stellfeld
Matriz: Praça Tiradentes 530
Filla: Rua Riachuelo, 138 i FARMATEL, Travessa Oliveira Belo, 71. Sa te apteki prowadzone przez Profesorów Fakultetu Farmaceutycznego, które sprzedają najtaniej w Kurutybie i są godne zaufania.

Casa Kaniak
ZAKŁAD KRAWIECKI
Artykuły męskie i dla dzieci
Wykonuje się ubrania męskie i kostiumy. Materiały krajowe i zagraniczne. - Ceny niskie
Rua Dezenbargador Westfalen, 178, - Tel.: 4-6838 - Curitiba

Casa Cruzeiro
Sielski, Sbalqueiro & Cia.
Fone 4-1749
Praça Coronel Enéas, 152
Filla: Rua José Bonifácio, 61
Żelastwo, naczynia, Szkło, farby, oleje, pokosty, nasiona ogrodowe, artykuły na prezenty itp. - CENY NISKIE

PRZED WYJAZDEM NA WAKACJE
WYŚLIJCIE
PACZKĘ PEKAO DO POLSKI.
DUŻY WYBÓR ARTYKUŁÓW
oraz
PRAKTYCZNE ZLECENIA DO WYBORU.
Po cenniki prosimy zwracać się do miejscowych przedstawicieli lub

PEKAO
TRADING CORPORATION
25 Broad Street
New York 4, N. Y.

Retificadora BRASPOL LTDA.
Odnawiamy wszelkie typy motorów samochodowych. Robotą gwarantowaną i szybko. CENY PRZYSTĘPNE.
Rua Marechal Floriano 1773 - Fone: 4-2635 CURITIBA PARANA

TODDY
JEST TO EKSTRAKT Z NAJPOŻYWNIEJSZYCH ELEMENTÓW
Representantes: - Benjamin Zilli & Cia. Ltda.
Praça Coronel Enéas, n° 143 - CURITIBA

FARTUSZKI - PIÓTNA - "MALHAS" - PONCZOCHY - REZCNIKI - KOSZULE - Najniższe ceny w mieście!
Przed zakupem prosimy zbadać ceny w Skład i Fabryka: R. Claudino dos Santos, 52 (Dawniej Praça da Ordem). - Fone: - 4-1698 - CURITIBA

"A Vencedora" FRANCISCO LACHOWSKI, FILHOS & CIA. LTDA.
Curitiba - Rua Cabral, 451 - Telefon: 4-6894
Największa Fabryka cukierków i karmelków w Paranie.
Wyrabia cukierki malinowe, kokosowe, mlekowe, cytrynowe, mleczne, gumowe itd. - Towar pierwszej jakości po cenach przystępnych

A MODESTA JANA GŁODZINSKIEGO
Rua José Bonifácio, 122
WIELKI WYBÓR OBUWIA I MATERIAŁÓW KOCIOWYCH PO CENACH BARDZO NISKICH.

PACZKI ORAZ LEKARSTWA
DO POLSKI, LITWY, UKRAINY, CZECHOSŁAWACJI I ROSJI SOWIECKIEJ
Z NAJWIĘKSZEGO DOMU WYSŁYKOWEGO NA UCHODZSTWIE "TAZAB"
WYBOROWY GATUNEK TOWARU SZYBKĄ DOSTAWĄ. POKWITOWANIA ODBIORCÓW PRZESYŁEK.
Udziałem wszelkich informacji oraz przyjmują zamówienia:
1) - Casimiro Rudnicki, C. P. 155 - Curitiba
2) - Edmundo Domachowski, Rua Conselheiro Dantas, 1294, C. P. 2031 - Curitiba.

CASA SAITO LIMITADA
NAWOZY - MASZYNY - MOTORY
POMPY - TRAKTORY
NASIONA I WZELKIE NARZĘDZIA ROLNICZE
Centrala - Ulica Carlos de Carvalho, 366 - C. P. 980
Skład filialny - Ulica 7 de Setembro, 1.910
KURUTYBA - PARANA
PROSIE O KATALOGI I INFORMACJE.
Firma chce zadowolnić swoich klientów pod każdym względem.

ZAPRASZAMY W GOŚCINĘ DO KRAJU OJCÓW
Polska wkracza w drugie tysiąclecie swoich dziejów.
Z tej okazji organizowane są liczne imprezy kulturalne i artystyczne.
Tysiące turystów przyjeżdża do Polski, aby spożnać się z jej bajnym życiem kulturalnym i gospodarczym.
I CIEBIE NIE POWINNO ZABRAKAĆ wśród gości z całego świata.

POLSKIE BIURO PODRÓŻY "ORBIS"
Warszawa, ul. Bracka 16,
telefon 6 0271, tel. TURORBIS,
telex 10 308 WA

organizuje zwiedzenie najciekawszych rejonów kraju,
umozliwi Ci odwiedzenie rodziny i przyjaciół,
zapewni pobyt we własnych hotelach oraz wypocinek w pensjonatach lub kuracje w znanych uzdrowiskach.
Już dziś zwróć się po szczegółowe informacje do najbliższego biura podróży, będącego korespondentem PBP "Orbis"

PEKAO - PACZKI ŚWIATOWEJ SŁAWY
Polecamy dla wszystkich rodzin w Polsce POMOC na JESIEŃ i ZIMĘ - przez PRZEKAZY - PACZKI PEKAO.
Wylącznie PACZKI-PEKAO dostarczane są do domów BEZ CEA i BEZ ŻADNYCH DODATKOWYCH OPŁAT.
CENTRALA W WARSZAWIE i Oddziały: GDYNIA, SZCZECIN, KRAKÓW, NOWY TARG, RZESZÓW i KIELCE - szybko wykonują Wasze zlecenia.

PACZKI PEKAO t. zw. "DO WYBORU" są b. korzystne, bowiem odbiorca w Kraju wybiera ze składow PEKAO najbardziej potrzebne mu towary, względnie podnosi gotówkę.
Po informacje i katalogi zwracajcie się do: PRZEDSTAWICIELKI PEKAO NEW YORK, P. HALINY BERGMAN - São Paulo - Ana Cintra 295, ap. 51, Tel.: 52-87-29. Adres dla Korespondencji: Caixa Postal 5127.

WERNECK & CIA. LTDA. "ROCHEDO"
FABRICA DE TINTAS, ESMALTES E VERNIZES
Praça Osório - Edificio ASA - Fone: 4-6460 - Cx. P.: 347 - Mówi się po polsku

Para o bom funcionamento do ESTOMAGO e INTESTINOS usar: ELIXIR WESTPHALEN

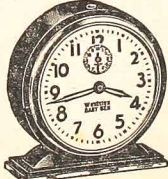

ELIXIR WESTPHALEN

Casa Tarobá
AV. JOAO PESSOA, 111
As melhores GELADEIRAS, TELEVISORES. - Consulte nossos preços e condições de pagamento.

Casa 3 "B" Casa Pavão
RUA RIACHUELO, 308 RUA MAL. FLORIANO, 511
HIPOLITA DOPIERALSKEGO
Ma na składowie tak w jednym domu jak i drugim wielki wybór ubrań gotowych, kapeluszy, bucików, koszul. - Artykuły woryłże dla mężczyzn, kobiet i dzieci.
PO CENACH FABRYCZNYCH - ATACADO E VAREJO.

ZEGARKI OKULARY BIŻUTERIA

CARL R. RAEDER
Rua Riachuelo, 147
CURITIBA

CASA DOS PINTORES

